

pútnický list

ISSN 2644 - 4526

marec 2022

aktuality a zaujímavosti pútnického turizmu na Slovensku

Kostol Ducha Svätého v Perneku

Za ďalším kostolom zasväteným Duchu Svätému sa v dnešnom čísle vyberieme na Záhorie do obce Pernek. Pernek leží v okrese Malacky. Nachádza sa na úpätí Malých Karpát. Pôvodný názov obce - Misle sa uvádza už v r. 1206. Ako Pernek sa po prvý raz písomne spomína v r. 1394. Založili ho vraj hľadači drahých kovov. Názov obce je podľa ľudovej tradície odvodený od horského údolia, ktoré obývali medvede a nemeckí obyvatelia ho nazývali Bähreneck (Medvedí kút). Domáci obyvatelia to vyslovovali ako Pernek. Obec bola poddanskou dedinou Plaveckého hradu. V priebehu rokov patrila viacerým šľachtickým rodom. Obyvatelia boli známi výrobou metiel, povozníctvom a pestovaním konope. V chotári boli od konca 17. st. bane na striebro a zlato, v 19. st. sa tu ťažil antimonit a neskôr pyrit. Na antimonovom ložisku Pernek – Krížnica bol lokalizovaný vzácny minerál schafarzikit. **Barokový kostol Svätého Ducha** s klasicistickou úpravou fasád postavený v r. 1672 – 1675 stojí na mieste staršieho chrámu, či kaplnky s rovnakým zasvätením spomínaných v r. 1561. Kostol posvätil, na sviatok sv. Martina, biskup Ferdinand Pálffy. Veža pred západnú fasádu bola predstavaná v r. 1689. Celý objekt v r. 1796 – 1808 klasicisticky upravili a obnovili interiér. Je to jednoloďový kostol

Sme tu pred Tebou, Duch Svätý: zišli sme sa v Tvojom mene. Ty si náš pravý radca. Prid' k nám, stoj pri nás, vstúp do našich srdc. Pouč nás, kam máme ísť a ukáž nám cestu, po ktorej treba kráčať. Nedovoľ, aby sme my, slabí a hriešni, spôsobili neporiadok. Nech nás nezvedie nevedomosť. Daj nám dar rozlišovania, nech nie sme zaujatí kvôli predsudkom a falošným ľudským ohľadom. Ved' nás k jednote, aby sme nezišli z cesty pravdy a spravodlivosti, ale napredovali na púti do večného života. O to prosíme Teba, ktorý pôsobíš vo všetkých časoch a na všetkých miestach, v spoločenstve s Ocom i Synom, na veky vekov. Amen

modlitba **Adsumus** sa v dejinách používala na konciloch, synodách a iných cirkevných zhromaždeniach po stáročia. Pripisuje sa sv. Izidorovi zo Sevilly (560 – 636). zdroj: www.synoda.abuba.sk

s polygonálne uzavretým presbytériom a predstavanou vežou. Interiér je zaklenutý valenou klenbou s lunetami a hrebienkami. Exteriér je členený dvojitémi lizénovými rámami. Veža je zakončená ihlanom. Vnútorne zariadenie je jednotné, barokové z r. 1691. Na hlavnom oltári so stĺpovou dvojetážovou barokovou architektúrou je v dolnej časti obraz Zoslania Ducha Svätého a sochy Krista, Márie Magdalény a anjelov. V hornej časti je vitrážové okno znázorňujúce lámanie chleba a nad ním sv. Martin na koni. Bočné oltáre v lodi kostola sú barokové a architektonicky totožné s hlavným oltárom. Obrazy na bočných oltároch sú z r. 1900 a zobrazujú Pannu Máriu, sv. Alžbetu, Božské Srdce Ježišovo a sv. Antona s Ježiškom. Baroková drevená kazateľnica je zdobená sochami evanjelistov a sv. Michala archanjela. Z 2. pol. minulého storočia pochádzajú vitráže na oknách, na ktorých je sv. Ján Krstiteľ, sv. Peter, sv. Pavol a sv. Alžbeta. V r. 2012 prešiel kostol komplexnou obnovou interiéru i exteriéru. Medzi mnohých duchovných správcov perneckej farnosti patril aj *don Anton Srholec* (na fotografii). Pôbil tu v r. 1974 - 1978. Mesiac marec a liturgické obdobie pôstu sú vhodným časom aj na pútnický výlet, zamyslenie, krácanie. Okolie Perneka je ideálne na nenáročné putovanie, najmä pre rodiny s najmenšími pútnikmi. Pod vrcholom Jastrabníka, len pár desiatok minút chôdze od obce sa nachádza mnohým neznáma lokalita **Vyšná Skalka - Tri kríže (novodobá Kalvária v Perneku.)** Kedysi tadiaľto viedla zelená turistická značka, dnes sa sem dostanete laicky značeným, mierne vyšliapaným, trochu strmším chodníkom. Odmenou za výstup, ktorý však zvládnu aj deti, je krásna čistinka s troma železnými krížmi, ktoré sú vysoké 4,5 metra. Boli posvätené 21. augusta 2005. V rovnakej výške sa tu čnie do okolia aj slovenský dvojkriž, taktiež zo železa, ktorý bol vybudovaný v r. 2004. O samotnej kalvárii je dostupných len málo informácií. Pôvodná tu stála už v r. 1803. Pod krížmi je malá polojaskyňa – pietne miesto, kde sa nachádzajú obrázky a sošky svätých. Do skalnej steny je tu aj vytesaná nika s vloženou sochou Panny Márie. Pri nej je drevený kríž (3,5 m) z r. 1934, ktorý bol čiastočne opravený v r. 1999. Toto miesto, ukryté nad úpäťm Malých Karpát, ponúka okrem duchovného rozjímania aj krásne výhľady na malokarpatské pohorie až po ďaleký horizont Borskej nížiny.

zdroje: www.pamiatkynaslovensku.sk, www.ttkbs.sk, www.goslovakia.sk, www.planetslovakia.sk, www.kamnavylety.sk,

Úcta k životu. Ochrana najmenších, bezbranných. Počaté dieťa a zomierajúci človek. Kde je ich miesto v našej spoločnosti, Cirkvi? Téma ochrany života výrazne dlhodobo a politicky rozdeľuje ľudí na Slovensku. Prostredníctvom očkovania proti ochoreniu Covid 19 sa ukázali odlišné pohľady na bioetiku aj v samotnej Katolíckej Cirkvi. Prečo? Nezneužívame túto tému a výhradu vo svedomí na „politikárčenie“, presadzovanie si vlastných postojov niekedy za cenu straty dôležitého priestoru na vzájomnú komunikáciu?

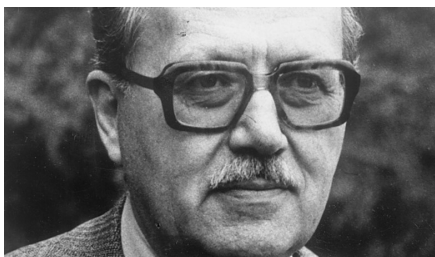

„Je zrejmé, že veda pokročila a bioetika nám dnes predkladá rad problémov, na ktoré musíme reagovať, nemôžeme schovávať hlavu do piesku ako pštros. Použitie biotechnologických aplikácií sa musí vždy riadiť rešpektovaním ľudskej dôstojnosti. Napríklad s ľudskými embryami sa nesmie zaobchádzať ako so spotrebným materiálom na vyhodenie. Aj toto je súčasťou kultúry vyradovania: nie, to sa nesmie. Takéto rozširovanie tejto kultúry spôsobuje ohromné škody. Ani dovoliť, aby ekonomické zisky podmieňovali biomedicínsky výskum. Musíme porozumieť hlbokým zmenám, ktoré sa dejú, ešte hlbším, ešte jemnejším rozlišovaním. Nejde tu o brzdenie technologického pokroku. Nie, ten treba sprevádzať. Ide o ochranu tak ľudskej dôstojnosti, ako aj pokroku. Inými slovami, za pokrok nemôžeme platiť ľudskou dôstojnosťou, nie. Obe veci majú ísť pospolu, v harmonickom spojení. Tvárou v tvár novým výzvam, ktoré predkladá bioetika sa modlíme, aby kresťania prostredníctvom modlitby a sociálnej činnosti podporovali obranu života.“

pápež František

Bioetika, výhrada vo svedomí. Veľmi diskutované témy. V ich pozadí stojí muž **MUDr. Anton Neuwirth** (1921 - 2004). Minulý rok by oslávil 100 rokov, ale jeho osobný odkaz je stále živý a vzbudzuje v nás otázky. V rámci doby, v ktorej žil sa stal mužom paradoxov. Nebol medzinárodným právnikom, ale i napriek tomu osobne vytvoril fungujúce princípy zložitého zmluvného systému medzi Slovenskom a Svätou stolicou. Nebol skúseným profesionálnym diplomatom, napriek tomu sa stal výrazným zástupcom Slovenskej republiky vo Vatikáne, vzorom pre ďalších veľvyslancov a získal si osobnú úctu vysokých štátnych predstaviteľov i samotného pápeža sv. Jána Pavla II. Nebol profesionálnym politikom, ale priniesol veľa kresťanskej demokracii a ako doteraz jedinému členovi mu udelili titul čestného predsedu KDĽH. Počúvajúcí politici dobrej vôle mohli vnímať argumenty pozitívneho smerovania a hlbokú pravdivú argumentáciu. Jeho mottom či skôr životnou cestou bolo: „Liečiť zlo láskou.“ a prof. Marek Šmíd, jeho kolega a priateľ o ňom povedal: "Anton si bol vedomý toho, že neovláda všetko, čo by možno bolo potrebné alebo napomáhajúce tomu, čo chcel presadiť, ale ovládal dostatočne cnosť, ktorú definujeme ako pravdu o sebe.“ Snažil sa využiť múdrosť, ktorá mala veľmi hlboké základy, získané modlitbou, štúdiom, premýšľaním, rozhovormi, pozorným počúvaním, skúsenosťami v zahraničí i doma, na slobode i vo väzení. V jeho konaní a činoch prevážila odvaha zrodená z túžby prispieť čo najviac k dobru a rezignácia nemala miesto v jeho uvažovaní. Charakterizovala ho trvalá a stála dispozícia konať dobro. Ako inak by sa tieto slová dali vysvetliť: túžiť ho stále konať, byť preň disponovaný, vyhľadávať príležitosti. Byť si vedomý svojich nedostatkov, ale nepreceňovať ich a využiť všetky svoje možnosti a schopnosti, spoľahnúť sa, že úsilie bude „doplnené“ o to, čo chýba – robiť odhodlane s tými možnosťami, ktoré sú človeku k dispozícii. Ostať „malým“, zachovať si pamäť o dôležitosti malých vecí.

Čo môže Anton Neuwirth povedať dnes – v tejto dobe? Mohol by na základe svojho života odporučiť napríklad, aby sme nečakali na to, kým budeme majstri sveta, ale aby sme pomohli ako

vieme, ako sa dá. Že ide o plnosť pohára a nie o jeho veľkosť. Tiež by nám mohol odporučiť, aby sme počúvali jeden druhého i keby sme to pociťovali ako zdržiavanie sa popri skutočne dôležitých veciach; i keby sme v tom hneď nevideli zmysel. Z jeho života bolo zrejmé, až hmatateľne, že mať účasť na živote iného a záujem o tento život je viac než akýkoľvek úspech. A tiež, že je možné byť láskavý a nebyť pritom anjelom, ale človekom.

Dá sa liečiť zlo láskou? Bez akýchkoľvek pochybností. Nie bez strát a bolesti, to nie. Ak niečo liečime, nemusí to znamenať, že z pacienta urobíme športovca, alebo že vyliečime všetky choroby. Liečiť znamená v možnej miere zlepšovať stav človeka a meniť jeho postoje na múdrejšie a zmysluplnejšie; vytvárať preň väčší priestor vnútornej nádeje. Myslím, že to má čosi spoločné s našim zmyslom života, v jeho reálnej podobe.

zdroje: www.tkkbs.sk, www.postoj.sk, www.katolickenoviny.sk

Spoznávame: Krížovú cestu pod Lomnickým štítom

Je to najvyššie položená kalvária v Strednej Európe a jej najvyšší bod sa nachádza v nadmorskej výške asi 1080 mnm. Nie je len tradičnou Krížovou cestou, ale aj originálnou výpoveďou profesionálnych slovenských a poľských umelcov. Ich diela majú výrazne moderný raz. Jednotlivé zastavenia sú zhotovené poväčšine z dreva a tatranskej žuly. Pribúdali postupne v r. 2010 - 2015 a vznikali na sochárskom sympóziu s názvom **Umelci Tatrám**.

Jedinečná tatranská krížová cesta sa začína neďaleko centra Starého Smokovca, kúsok za stanicou pozemnej lanovky na Hrebienok a vedie na zalesnený výšok na východnom okraji Starého Smokovca v meste Vysoké Tatry. Na jej výstavbe sa spoločne podieľali Kúpele Nový Smokovec, Tatranská galéria v Poprade, mesto Vysoké Tatry a Spišská diecéza. Jednotlivé zastavenia vedú popri chodníku na Peknú vyhlíadku.. Je to nenáročná pešia trasa, vedúca po upravenej lesnej ceste, ktorej dĺžka je približne 1 kilometer a celkové prevýšenie predstavuje asi 80 m. (pozn. dá sa prejsť aj s kočíkom). Na konci trasy krížovej cesty smerom k osade Pekná vyhlíadka, je postavený altánok, odkiaľ je krásny pohľad na Starý Smokovec a jeho okolie. Modlitba sa končí fascinujúcim výhľadom na jarné farby Vysokých Tatier od Končistej až po Lomnický štít. Štrnásť zastavení je zoradených podľa klasickej krížovej cesty. Každé zastavenie má svojho autora. Zobrazenia sú však iné, ako ich poznáme z Biblie. Sú vnútornou výpoveďou umelcov, ich vyjadrením sa k pašiovým udalostiam, osobnosti Ježiša Krista, skúsenostiam s nesením kríža vo vlastnom živote, pochopením zmyslu utrpenia, obete aj oslobodzujúcej nádeje, ktoré pozemský život očisťujú a povznášajú. Sú akýmsi poetickým súznením tatranskej prírody a umenia, ktoré sa dotýka duše pútnika.

I.

**Naklonená brána a drevené laty...
je ich mnoho, ale len jedna stojí pred bránou...
tá, ktorá je určená vojsť cez bránu smrti
a zachrániť nás,**

**tá, ktorá je označená zlatým krížom...
tá, ktorá symbolicky označuje Krista...
tá vyvolená...určená naplniť svoje poslanie
dať vlastný život, aby sme ho my mali hojnejšie.**

**A tak pred drevenou bránou
v tomto zobrazení stojí Ježiš, ktorý sám je brána.**

Pozýva nás vchádzať cez Neho, aby sme dosiahli spásu.

II.

**Hľadáme dohora, ale nevidíme...
nevidíme, že niekto dvíha ruku,
akoby sa hlásil a hovoril: „Pošli mňa!“
Pre zatvrdnutosť nášho srdca
sa prekvitajúci strom
môže zmeniť na poobtínaný kmeň.**

**No ako píše prorok
tento napohľad mŕtvy kmeň
je svätým semenom.
Ukrýva nový počiatok...
Ježiš sa doslova stáva krížom.
Z bieleho veľkého poobtínaného kmeňa kríža
totiž jasne a plasticky vystupuje Kristova tvár...
Boh dáva utrpeniu svoju tvár, dáva mu meno.
Sám sa stáva krížom, aby naše hriechy zbeleli...**

III.

Masívny drevený kríž padá k zemi,
ale akosi sa nezmesť do požadovaného rozmeru...
pretrča zo svojho rámu...

Často chceme všetko presne popísať, vysvetliť,
odargumentovať...
mať všetko presne v nalinajkovanom rozmere...
a to môže byť dôvod našich pádov...
kríž často nevieme vysvetliť...
stále bude akoby vytrčať
a narúšať akúkoľvek pravidelnosť,
či predvídateľnosť...

IV.

Prasknutý kmeň stromu, ako po údere blesku,
expresívne obnažené vnútro Ježišovej matky Márie...

„Tvoju dušu prenikne meč“...

srdce je zrazu ako z kameňa,
od bolesti nevládze biť, ťaživá bolesť...
no napriek tomu všetkému
má matka vo svojom vnútri modrú...
ako odraz neba...
ako odraz viery aj napriek ukrutnému utrpeniu...
je podobná lieviku, cez ktorý vteká Nebo na náš svet...

V.

Križ je veľký a ťažký...
tlačí Ježiša k zemi ako balvan vsadený do jeho stredu,
ako skala ktorá nás ťahá do prachu zeme...
no je tu Šimon,
sú tu jeho silné ruky,
ktoré dvíhajú križ z oboch strán
a stávajú sa akoby jeho podpornou súčasťou...
a Ježiš prijíma pomoc,
nehrá sa na hrdinu,
čím robí Šimonov skutok skutočne veľkým,
ako tie veľké ruky...
Nie vždy sa od nás žiada,
aby naše ruky dvíhali ťažký križ...
niekedy stačí podať len ten pohár vody...

VI.

Dva bizarné stĺpy prepojené dreveným hranolom...
ako veľká hádanka, ako veľký hlavolam,
kde treba nájsť kľúč do zámku alebo správny otvor...

stretnutie odhodlanej Veroniky a skrvaveného Ježiša
je ako most...

Veronika nepotrebuje slová,
ale vie presne ako vytvoriť akýsi tunel lásky,
vie presne ako rozlúštiť hlavolam...
jej múdrosťou je láska...
miluje...

odvážne vystupuje z davu a nenápadne pomáha...
nachádza správne miesto a nadväzuje spojenie...
prináša riešenie hádanky aj nám...
nebáť sa vykročiť a milovať...

VII.

Už len samotný pohľad na nadrozmerý kríž
vyvoláva hrôzu a pocit bezmocnosti...
a kríž je pritom hladký a v lúčoch slnka sa leskne...
obrovská trňová koruna
z diaľky tiež pôsobí elegantne ako krásny veniec,
až pri podrobnom skúmaní sa popicháme
na ostnatých drôtoch...
ako často robíme z kríža len okrasný artefakt...
ako často vyprázdňujeme spasiteľskú obeť
a hádzeme tak Krista na zem...

kríže sú všade okolo nás,
ale zabudli sme na nich vidieť Ježiša...
A On nemá podoby ani krásy, aby sme hľadeli na neho,
a nemá výzoru, aby sme po ňom túžili.
Opovrhnutý a posledný z ľudí, muž bolesti, ktorý poznal
utrpenie, pred akým si zakrývajú tvár, opovrhnutý,
a preto sme si ho nevážili.

Vskutku on niesol naše choroby
a našimi bôľmi sa on obťažil,
no my sme ho pokladali za zbitého,
strestaného Bohom a pokoreného.
On však bol prebodnutý pre naše hriechy,
strýznený pre naše nepravosti,
na ňom je trest pre naše blaho
a jeho ranami sme uzdravení.

VIII.

Zrejme najbizarnejšie výtvarné riešenie spomedzi všetkých
zastavení tejto krížovej cesty...
žiadna figúra, žiadne ženy, žiaden známy symbol, len
kopa drevených dosiek a fúra kamenia...

možno práve to je presný obraz našich životov,
kde nič nedrží pokope...
kde neostal kameň na kameni...
ako dom postavený na piesku,
ako trasovisko, rumovisko...

neplačte nado mnou, ale sami nad sebou,
nad popadanými trámami vašich stiech,
nad rozpadnutými základmi vašich stavieb...

XI.

Prvýkrát
sa nám v dreve objavujú historizujúce ľudové motívy...
božské srdce, trňová koruna...
kríž má pod sebou akoby negatív...
odtlačok vzniknutý po páde na zem...
VZOR A OBRAZ.

Tam kde má pôvodný kríž vyryté trnie,
má jeho spodný odtlačok vyrezané drobné kvietky...
pád na zem je isto bolestný,
no bolesť v sebe ukrýva nový život...
zo zeme vyrastá kvet nádeje, že toto nie je koniec...
Odblesk jeho slávy a obraz Božej podstaty...
Boh padá do prachu zeme,
aby sa pozemský vzor zmenil na nebeský obraz.

X.

**Ja som Alfa a Omega,
Prvý a Posledný,
Počiatok a Koniec.**

**Na križovatke dejín,
na kríži padnutom na zemi stojí veľký objekt,
pripomínajúci do seba vnorené písmená
gréckej abecedy – alfa a omega.**

**Na počiatku bolo slovo
a na konci vekov ostane iba toto Slovo.
A tento počiatok a koniec v ľudskom tele,
toto Slovo s veľkým S
je obnažené na kríži, aby dalo koncu nový počiatok...
aby z neho navždy vytekala očisťujúca voda.
Do všetkej nečistoty nášho sveta prichádza obnažený
Ježiš ako Počiatok a Koniec,
aby očistil a presvietil hriech a špinu noci.**

XI.

**Drevený samorast v podobe korpusu
akoby kričal do neba ono
Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil...**

**Ježiš na kríži nielen citoval 22. Žalm,
ale skutočne prežíval najväčšiu bolesť svojej cesty,
opustenosť od Otca...**

**A gigantické naddimenzované
zhrdzavené kovové klíny
prebodávajúce Kristove ruky a nohy sú našim výkri-
kom, alebo skôr ohlušujúcim tichom našich hriechov,
ktoré sa zabodávajú do Kristovho tela...**

XII.

Slovo sa stalo telom...

**na kríži nachádzame kruhy a trojuholníky -
znaky pripomínajúce symboly starého písma hlaholiky...**

kríž k nám hovorí...

aj za teba som umrel,

aj za teba...

množstvo rúk a nôh...

jedna obeta za mnohých...

a my Krista stále križujeme...

a tak pribúdajú stále

nové a nové

prebodnuté ruky a nohy...

Občianske združenie Fórum života pôsobí na Slovensku už vyše 20 rokov. Vzniklo z potreby ľudí a organizácií, ktorých spájala ochrana života už desiatky rokov predtým. Dňa 10. marca 2001 sa v Rajeckých Tepliciach stretlo viac ako 200 účastníkov a zástupcovia 18 mimovládnych organizácií

na 3. medzinárodnom seminári *Vyber si život*. Podujatie zorganizovala nezisková organizácia **Áno pre život**. V tlačovej správe sa uvádza: „Účastníci seminára sa ďalej zhodli na potrebe užšej vzájomnej komunikácie a koordinácie mimovládnych organizácií, odborníkov, aktivistov a cirkví v záujme ochrany ľudského života od počatia po prirodzenú smrť.“ MUDr. Anton Neuwirth, ktorý bol taktiež účastníkom, vyzdvihol dve základné hodnoty v našej práci, ktoré sú kľúčové: **Existencia života a zmysel života**. „Najvyššou hodnotou je realizácia zmyslu života, čo je úplná sebarealizácia čiže to, čo vedie k úplnému a trvalému šťastiu. Život je však podmienkou na realizáciu tohto zmyslu. Nedoriešené problematické prípady musíme riešiť v zmysle jedného zo základných ľudských práv: každý má právo na pravdivú informáciu.“ Fórum života bolo v r. 2001 - 2002 neformálnym zoskupením mimovládnych organizácií, hnutí a fyzických osôb, ktoré spájalo úsilie o ochranu života, o etický a kultúrny pokrok človeka i celej ľudskej spoločnosti vo vedomí zodpovednosti pred Bohom a ľuďmi. Októbrové zasadnutie FŽ v r. 2003 rozhodlo o transformácii FŽ z neformálneho zoskupenia na občianske združenie a jeho registrácia na MV SR sa uskutočnila ešte v závere toho istého roka. Členmi Fóra života sú aj dnes organizácie,

MARCELA DOBEŠOVÁ

osobnosti a odborníci. Prvou predsedníčkou združenia sa stala p. Marcela Dobešová a stojí na čele Fóra života dodnes. **Víziou** Fóra života je žiť v spoločnosti, ktorá rešpektuje ľudský život od počatia až po prirodzenú smrť a podporuje rodinu ako optimálne miesto vzniku a rozvoja ľudského života. Podstatou jeho stratégie je ponúkať dobré riešenia „na trhu“, kde tradícia prirodzeného práva je ohrozená mocou peňazí a relativizmom. Svoju **misiiu** naplňa v oblasti *advokácie*, kde bráni tých, ktorí sa sami nedokážu brániť. Snaží sa presadzovať legislatívu, ktorá rešpektuje ľudskú dôstojnosť každého človeka a podporuje manželstvo a rodinu ako základnú bunku spoločnosti. Tiež pôsobí v oblasti *prevencie*, nakoľko poskytuje informácie o dôstojnosti človeka od počatia po smrť, o prenatalnom vývine dieťaťa, o ohrozeniach ľudského života, o realite umelého potratu a o prirodzených metódach plánovania rodičovstva. *Konkrétnou pomocou* pomáha pri riešení ťažkých životných situácií žien, rodín a ich detí, núdznych, chorých a slabých. Činnosť Fóra života sa rozvíja prostredníctvom pracovníkov, spolupracovníkov, dobrovoľníkov a členskej základne v regiónoch celého Slovenska.

Mons. František Tondra: „Nič nie je zbytočné! Musíme byť pripravení na to, že na ovocie našej práce budeme musieť dlho čakať v zmysle slov svätého Pavla: «Ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh. A tak ani ten, čo sadi, nie je nič, ani ten, čo polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast.» (1 Kor 3, 6-7)“

Mons. František Tondra

**Za 20 rokov sa veľa vecí zmenilo -
aj v advokácii, aj v spôsobe prevencie, aj v poskytovaní konkrétnej pomoci.
Fórum života sa snaží reflektovať potreby súčasnosti.
Dnes už málokto pochybuje, že ľudský život začína počatím.
Potraty klesli o jednu štvrtinu, ale sú iné formy ohrozenia života.
Bohaté odborné i ľudské skúsenosti členov FŽ ukazujú aktuálnu cestu a smer.**

Projekty konkrétnej pomoci, ktoré vznikli v rámci Fóra života boli reakciou na nedostatok týchto služieb na Slovensku. Prvým z nich sa stala **Poradňa Alexis**, ktorá sa primárne venuje neplánovane tehotným ženám. Odborné poradkyne si so ženami prechádzajú ich životnú situáciu a spoločne hľadajú najlepšie riešenie. Rozhodnutie je vždy na žene. Druhý projekt nesie názov **Zachráňme životy**. Je tu pre tie ženy, ktoré chcú dieťaťko priviesť na svet, ale sú v zložitej životnej situácii, napríklad bez bývania, samy, prípadne s alkoholikom, tyranom... Projekt im finančne pomáha do roku veku dieťaťa, sprevádza ich a spolupracuje s organizáciami, ktoré so ženami odborne pracujú. No a **Centrum konkrétnej pomoci Femina** poskytuje sociálne, právne a psychologické poradenstvo a materiálnu pomoc, ktorú ženy, dievčatá, prípadne sociálne slabé rodiny získavajú od darcov. Tieto tri organizácie medzi komunikujú, spolupracujú, a tým zväčšujú efektivitu pomoci. Sú súčasťou vytvorenej *Siete pomoci v každom regióne*. Dá sa povedať, že aj v nich sa prelínajú synodálne témy, konkrétne počúvanie a zdieľanie spoluzodpovednosti za našu spoločnú misiu. Pri pomoci tehotným ženám sa často pozornosť zameriava na materiálnu stránku. Už málokto vidí, že ženy potrebujú povzbudenie, že to zvládnu, potrebujú uvidieť svetlo na konci tunela. Fórum života ich počúva, povzbudzuje a dáva im nádej. Ženy v núdzi potrebujú vypočuť a vidieť smer, kam sa môžu pohnúť. Členovia Fóra života cítia spoluzodpovednosť za súčasnú spoločnosť a intenzívne prispievajú k tomu, aby bola čo možno pre všetkých najpriateľnejšia. Bez podpory tých najzraniteľnejších to nepôjde.

200 zachránených detí		
614 riešených prípadov		
800 zosieťovaných organizácií		
1 000 000* distribuovaných sviečok		

*približný údaj za celkové trvanie kampane

Máme 20 rokov!
fórum života

Prostredníctvom dlhodobých, mediálne známych kampaní sa snažia „byť za život“. Kampaň „25 - marec – Deň počatého dieťaťa“ je zameraná na edukáciu a advokáciu a „2. november – Sviečka za nenarodené deti“ je zasa upriamená na potratené deti a osoby, ktoré zasahuje potrat (umelý, ale aj spontánny) s cieľom edukácie, že ľudský život začína počatím. Sprievodnými duchovnými aktivitami boli pred pandemiou „Večery milosrdenstva“ zamerané na zmierenie a odpustenie. Aj tento rok organizuje občianske združenie Fórum života svoju každoročnú celoslovenskú kampaň: *Deň počatého dieťaťa*. Motto 22. ročníka kampane znie: „Život je dar.“ Obzvlášť v týchto ťažkých celospoločenských chvíľach si uvedomujeme, že život každého jedinca je vzácny dar, ktorý je potrebné chrániť. Tehotné ženy nie sú úplne na okraji spoločnosti, ale neprikladá sa im taká dôležitosť, ako by potrebovali a ako by si zaslúžili. Napriek tomu, že je zlá demografická situácia, spoločnosť nie je naklonená tomu, aby ženy mali deti. Preto nech je motto v tohtoročnej kampani „Život je dar“ - povzbudením pre matky, že dieťa je najvzácnejší dar, ktorý môžu dostať a aj odovzdať spoločnosti. Fórum života chce upriamiť pozornosť na podporu ženy—matky, ktorá má už tretie, štvrté dieťa. Chce vyzdvihnúť jej dôstojnosť, odvahu, silu a ochotu priviesť deti na tento svet. Chce vzdať každej takejto žene osobitý obdiv a úctu. Kvôli pandemickým opatreniam bude oslava Dňa počatého dieťaťa prebiehať aj tento rok v *online priestore* a nie na uliciach, ako sme boli po minulé roky zvyknutí. Čas kampane je od 14. marca do 25. marca, pričom vrcholom bude 25. marca, ktorý si na Slovensku pripomíname ako Deň zápasu za ľudské práva a sviatok Zvestovania Pána. Napriek všetkým okolnostiam Fórum života pozýva každého/každú **pripnúť si bielu stužku**. Môžeme tak urobiť v ozajstnom alebo virtuálnom svete, a to pripnutím si bielej stužky na oblečení alebo pridaním si profilového rámika so stužkou na sociálnych sieťach. Viac informácií o kampani je na stránke: www.25marec.sk.

AMORIS LAETITIA

Ponúkame celoročné putovanie do chrámov s patrocíniom Svätej rodiny. Môžete sa vybrať na cestu podobne ako Sv. rodina, prežiť pekný deň, spoznať seba, pekné miesta i zaujímavé kostoly. myšlienka na púť (z encykliky):

Naše učenie o manželstve a rodine sa nesmie prestať inšpirovať a pretvárať vo svetle ohlasovania lásky a nežnosti, aby sa nestalo len obranou chladnej doktríny bez života.

PŮŤ SO SV. RODINOU: V menej známom regióne Hont

Lackov je malá obec v okrese Krupina. Po prvý raz sa písomne spomína v r. 1341. Patrila rodu Balašovcov a po r. 1437 prepoštvu v Bzovíku. V 16. st. bola pod okupáciou Turkov. V obci nemali vlastný kostol, iba malú murovanú zvonicu z 19. st. Veriaci dochádzali do kostola v Litave. Dnes je Lackov filiálkou farnosti Senohrad. *Výstavbu kostola umožnil finančný dar z výhry v lotérii, ktorý na stavbu venovala jedna z miestnych obyvateľiek. Jeho základný kameň posvätil 12. júna 1994 biskup Vladimír Filo. Kostolík, zasvätený Svätej rodine, bol konsekrovaný 18. októbra 1997 arcibiskupom Jánom Sokolom. Malý kostolík zasadený do lona prírody*

upúta nielen svojou stavbou, ktorej dominuje vysoká veža – zvonica, ale i nevšedným oltárnym obrazom. Jeho námetom bol zázrak z 13. októbra 1917 opisovaný v knihe Fatima – Mária hovorí svetu. Vtedy sa asi 70 000 pútnikom, zjavila Svätá rodina: Panna Mária, sv. Jozef i Dieťa Ježiš.

oltárny obraz v Lackove

a pútnikov z farnosti. Oltárny obraz je triptychom. V strede pod obrovským slnkom je malý Ježiš. Napravo je Panna Mária, ktorá ukazuje cestu za jej synom Ježišom. Svätý Jozef stojí pokojne, pokorne a verne pri Ježiškovi a Márii ako žehnajúci otec a zástupca nebeského Otca. Zaujímavé sú aj vitráže na oknách kostolíka. Vľavo od oltárneho obrazu je úzke vysoké okno s vitrážou krstu. Zobrazuje biskupa, ako krstí mladú islamskú dievčinu Fatimu, z ktorej sa tak stala kresťanka Ouréma a ktorá dala meno neskoršiemu pútnickému miestu. Vitráž na úzkom vysokom okne vpravo od oltárneho obrazu zobrazuje

akademický maliar **Stano Dusík** 1946-2019), významný slovenský umelec – maliar, grafik, ilustrátor a spisovateľ, žil a pôsobil vo Florencii. Jeho diela sa nachádzajú v galériách a súkromných zbierkach v mnohých krajinách sveta, napr. aj v Centre Georges Pompidou či v Louvre v Paríži, a možno ho zaradiť medzi najvýznamnejších tvorcov v oblasti sakrálneho umenia 20. st.

Krupina

historické zjavenie anjela vo Fatime, ktorý sa s fatimskými deťmi modlí posvätný ruženec. V r. 2017 získal kostolík aj relikvie svätých fatimských detí 2. stupňa, ktoré sú umiestnené v relikviári pred oltárom. Kostolík Svätej rodiny v Lackove sa nachádza neďaleko okresného mesta **Krupina**. V jeho okolí je i viacero pútnických miest a ďalších zaujímavých chrámov. Putovanie po okolí môžeme začať v okresnom meste Krupina a navštíviť jeho dominantu – **Kostol Narodenia Panny Márie**. Vznikol ako románska bazilika postavená nemeckými kolonistami na začiatku 13. st.

Mala podobu trojlodovej stavby s rovnými stropmi, so štvorcovým presbytériom, dvoma polkruhovými apsidami uzatvárajúcimi bočné lode a s vežou štvorcového pôdorysu s emporou. Začiatkom 15. st. bola goticky prestavaná. Zmenila sa na trojlodový kostol s novým polygonálnym presbytériom a kaplnkou Panny Márie. V polovici 15. st. bol kostol opevnený štyrmi nárožnými baštami, ktoré postavili vojská Jána Jiskru z Brandýsa. V 16. a 17. st. bol chrám v rukách protestantov. Po požiari v r. 1676 prešiel v r. 1699 – 1711 rozsiahlou rekonštrukciou. Neskôr ku kostolu pribudli barokové predsiene a celá fasáda bola zjednotená. Kostol niekoľkokrát vyhorel a posledná veľká rekonštrukcia prebehla v r. 1925 – 1926. Vtedy bola zrútená apside uzavierajúca severnú loď, zrekonštruovaný hlavný oltár, zrútené krypty pod oltármi a vznikla nová monumentálna maľba nad víťazným oblúkom od akademického maliara Eleméra Dedinského. V r. 1948 bol do presbytéria osadený nový hlavný oltár z carrarského mramoru a následne aj nový oltár Lurdskej Panny Márie. V interiéri kostola vyniká oltár Blahoslavenej Panny Márie s gotickými plastikami Panny Márie s Ježiškom, sv. Kataríny a sv. Barbory. Na bočných krídlach sú dvanásť apoštolí. Oltár vznikol spojením zvyškov dvoch oltárov v r. 1950 - 1951. Veľmi zaujímavým miestom je **Kláštor v Bzovíku**. Vznikol v prvej polovici 12. st. Pôvodne to bol benediktínsky kláštor zasvätený prvému uhorskému

kráľovi sv. Štefanovi, ktorý vznikol v 12. st. Po kláštoroch v Nitre a Hronskom Beňadiku bol kláštor v Bzovíku tretím najstarším kláštorom založeným na území Slovenska. Benediktínov vystriedali medzi r. 1179 – 1181 premonštráti. Dominantou objektu bol románsky dvojvežový kostol, ku ktorému pribudla neskôr po dostavbách kláštorná budova s rajským dvorom a krížovou chodbou. Kostol a kláštor sa v priebehu 15. st. často stávali terčom útokov. Po moháčskej bitke sa dostali do majetku rodiny Balašovcov. Žigmund Balaša vyhnal z kláštora rehoľníkov a v r. 1530

Bzovík

nechal objekt prestavať na protitureckú pevnosť. V r. 1620 kláštor vyhorel. Po krátkom vlastníctve rádu jezuitov a ostrihomského arcibiskupa začal objekt začiatkom 19. st. púštnúť. Poslednú ranu v procese chátrania mu uštedrili boje počas 2. svetovej vojny i následné pustošenie. Z areálu bývalého kláštora sa zachovali už len ruiny a z bývalých budov kláštora už len gotická sakristia, neskôr pozmenená na kaplnku. Podrobnejšie sme o kláštore písali v PL3/2021.

STAŇTE SA PRAVIDELNÝMI ODBERATEĽMI PÚTNICKÉHO LISTU

Ak máte záujem dostávať Pútnický list do Vašej e-mailovej pošty, prosíme Vás, napíšte nám na adresu: prekopova@gmail.com. Zaradíme Vás **do adresára čitateľov Pútnického listu**.

Vydávanie Pútnického listu môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na č.ú:

SK18 7500 0000 0040 1664 7114, do správy pre prijímateľa uveďte: **PÚTNICKÝ LIST**

ĎAKUJEME!

Farnosť **Litava** je známa svojou viac ako stopäťdesiatročnou históriou úcty k Božskému Srdcu Ježišovmu. Spolok Božského srdca tu bol založený už v r. 1865. Postupne sa do spolku pridávali aj iné farnosti. V Litave je dnes centrum úcty k Božskému Srdcu Ježišovmu na Slovensku a oficiálnym miestom registrácie. Tu sa uchováva tzv. Kniha bratstva. Dnes má toto bratstvo názov Spoločenstvo Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. V r. 2016 po opätovnom potvrdení Spoločenstva Najsvätejšieho Srdca Ježišovho sa farnosť Litava s jej farským kostolom stala pútnickým miestom.

Púte sa konajú okolo sviatku Najsvätejšieho Ježišovho Srdca. Srdcom farnosti je **Kostol sv. Margity Antiochijskej** postavený v 1. pol. 14. st. na mieste staršej stavby spomínanej už v 12. st. Je to pôvodne jednoloďový gotický kostol s polygonálnym presbytériom rozšírený o barokovú loď a západnú vežu. V období reformácie bol kostol v r. 1614 – 1703 v rukách protestantov. V r. 1786 - 1790 sa realizovala rozsiahla baroková prestavba chrámu, keďže Litava sa stala navštevovaným pútnickým miestom kam putovali ctitelia Božského Srdca. Kostol dostal aj nové zariadenie. Kostol bol ešte niekoľkokrát upravovaný a obnovovaný. V presbytériu sa zachovala rebrová klenba so stredovým svorníkom. Na hlavnom oltári je neskorobarokový oltárny obraz sv. Margity Antiochijskej z konca 18. st. V lodi kostola sa nachádza stredoveká krstiteľnica zložená zo staršej románskej kupy a gotickej nohy. Na krstiteľnici je drevený vrchnák z 18. st.

Veľkou cennosťou kostola je aj relikvia sv. Margity Marie Alacoque. Neďaleký **Senohrad** je pútnickým miestom zasväteným Ružencovej Panne Márii. Púte sa tu konajú vždy najbližšiu nedeľu k sviatku Ružencovej Panny Márie – okolo 7. októbra. Vo farnosti Senohrad bolo ako v jednej z prvých troch farností na území vtedajšieho Rakúsko-Uhorska založené Bratstvo sv. ruženca. Nad obcou na kopci Kriváň je pri barokovom Kostole sv. Imricha, postavenom v r. 1768 tzv. **ružencová kalvária**. Senohradská Kalvária nie je kalváriou v pravom význame slova. Jednotlivé zastavenia, umiestnené popri chodníku smerom nahor ku kostolu a okolo neho v areáli cintorína, mali vsadené drevené reliéfy, ktoré predstavovali výjavy radostného, bolestného a slávnostného ruženca. Pochádzali z Dolného Tirolska v Taliansku. Ružencové kaplnky boli postavené v r. 1934 z podnetu členov Ružencových bratstiev zo Senohradu a Horných Mladonic. Kalváriu slávnostne posvätil 6. októbra 1934 br. Kryzostom Brandysz, františkán z Trstenej. Budovali ju kamenári z neďalekého Modrého Kameňa. (info aj v PL 3/2019)

Senohrad

LEGENDA O SENOHRADĚ: Traduje sa, že počas vpádov a prenasledovania dediny Turkami, miestni obyvatelia si na vrchu zvanom Kriváň (dnes tu stojí farský kostol) postavili hradby zo sena a do nich ukryli vozy, ktorým zo sena trčali iba oje. Takto oklamali o svojej sile Turkov, ktorí sa naľakali a z obce utiekli. Vraj, majú tam veľký a mocný hrad a množstvo diel. V Senohrade a jeho okolí ešte aj dnes koluje táto legenda o hrade zo sena a z nej plynie aj názov obce.

zdroje: Katechetické ozveny 4/2016-17, J. Lacko, Zabudnuté zjavenie

www.lackov.sk, www.rodinaba.sk, www.sk.wikipedia.org, www.litava.sk, www.blog.sme.sk/lisinovic, www.hrady-zamky.sk, www.rkfu.webnode.sk, www.najkrajssikraj.sk, www.cyrilometodiada.sk, www.snsjlitava.webnode.sk, www.snn.sk, www.apsida.sk

Cieľom synody nie je produkovať dokumenty, ale „dať vypučať snom, vzbudiť proctvá a videnia, dať rozkvitnúť nádejam, podnietiť dôveru, obviazať rany, previazať vzťahy, vzbudiť úsvit nádeje, učiť sa jeden od druhého a vytvoriť pozitívne vnímanie, ktoré osvieti myseľ, zahreje srdcia, navráti silu rukám.“

pápež František

XIII.

Nádherná minimalistická scéna
je akoby vyabstrahovaním základných línií
Piety – matky
držiacej v náručí svojho mŕtveho syna...
a z jedného uhla pohľadu
môžeme v umne pospájaných drevených kmeňoch
vidieť akoby písmená M a A,
ako oddávna používané symboly
pre nebeskú matku Máriu...
Napokon aj použitie modrej a bielej
podporuje túto hypotézu...
Mária si ponecháva svoju nebeskú modrú,
aj keď slnko zmizne a do životov sa vkráda tma...

XIV.

Obrovská drevená kocka,
ktorá však nepôsobí ako ťaživý balvan,
pretože má prázdne steny.
Vniká do nej svetlo zo všetkých strán...
A namiesto mŕtveho tela len odtláčok v kove...
odliatok predznamenujúci vzkriesenie...
Hrob je prázdny!
Sochár Ivan Novotný o svojom diele,
ktoré je zakončením krížovej cesty, povedal:
„Každý máme nejaký úsek, aj Kalvária bol časový úsek,
Pán Ježiš sa 14-krát zastavil.
Aj my v živote sa veľa krát zastavíme...
a často až ku koncu života človek zistí dôležitosť
tých svojich zastavení, tej svojej kalvárie.
A myslím si, že každá tá naša privátna kalvária
má šancu dospieť až k tomu štrnástemu zastaveniu –
ktoré nie je smutné, ale radostné...
každý máme šancu...“
Smrť nie je posledná zastávka...
Čaká nás krásny výhľad...

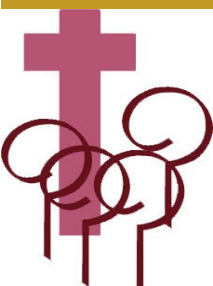
Pred odletom z druhej pastoračnej návštevy Slovenska v roku 1995 pápež sv. Ján Pavol II. navštívil aj Tatry. A rozlúčil sa týmito slovami:
„Vraciam sa do Ríma, s obrazom vašich hôr...našich hôr, ktorý sa mi vtlačil do pamäti. Vysoké Tatry – také drahé srdcu Slovákov i Poliakov.
Ony nerozdeľujú, ale spájajú dva národy zblížené toľkými udalosťami. Obraz našich hôr nech je vždy výzvovou vystúpiť v duchu k Pánovi,
lebo od Boha zostupuje k nám každé dobro a každý dokonalý dar.“
zdroj: Cesta Kríža, pobožnosť 2017

Na cestách... zjednotení v apoštoláte modlitby

Svetová sieť modlitby Svätého Otca, známa ako „Apoštolát modlitby“ šírením pravidelných mesačných úmyslov zjednocuje veriacich v účasti na apoštoláte celej Cirkvi obetovaním osobnej modlitby, práce, radosti i utrpení každého dňa v spojení s Kristovou eucharistickou obetou.

Modlitba obetovania dňa:

Nebeský Otče, obetujem ti celý svoj deň a svoje modlitby, práce, radosti aj utrpenia v spojení s tvojím Synom Ježišom Kristom, ktorý sa ti stále obetuje vo svätej omši za spásu sveta. Nech ma Duch Svätý vedie a nech mi dá silu svedčiť o tvojej láske. S Pannou Máriou, Matkou nášho Pána a Matkou Cirkvi, prosím za úmysly Svätého Otca a našich biskupov na tento mesiac:

Evanjelizačný úmysel: Modlime sa, aby sme ako kresťania tvárou v tvár bioetickým problémom vždy podporovali ochranu života modlitbou aj skutkami.

Úmysel našich biskupov: Aby naše rodiny dokázali prekonávať všetky problémy a ťažkosti podľa vzoru Svätej rodiny.

zdroje: www.svetkrestanstva.postoj.sk, www.campostrini.it

Pútnický list vydáva Asociácia pútnických organizácií
Farský úrad, 913 31 Skalka nad Váhom I/41
ISSN 2644-4526

www.putnickiemiesta.sk/asociacia-putnickych-organizacii/archiv-putnickych-listov
Autori textu: Mária Hatalová, Mária Prekopová, Andrea Žiaková

NEPREDAJNÉ, VOLNE ŠÍRITEĽNÉ